

Komentar in karta: 1/67

SLA V062 ‘stopalo’

Vlado Nartnik

1. Gradivo

Za pomen ‘del noge od gležnja do konca prstov’, knj. *stopálo* (á), prevladujejo leksem *stopalo* z arhaizmom *stopadlo* in izpeljankami *stopaj*, *stopljaj*, *stopinja*, *stopnja* in *stop*. Nadaljnji leksemi so *podplat* z različicama *poplat* in *naplat*, *noga* z opisom *pod nogo*, predložno zvezo *ta pod nogo* in besedno zvezo *noga v stopalu*, sledijo *capa*, *oglav* in *peta*. Posamični leksemi so *meča*, *polž*, *planta od noge*, *rožje*, *šavflja* in *urbas*.

2. Morfološka analiza

stopalo < **stqp-a-dl-o* ‘stopalo’ ← **stqp-a-ti* ‘stopati’

stop < **stqp-þ*

stopaj < **stqp-aj-b*

stopljaj < **stqp-þl-aj-b*

stopinja < **stqp-yń-a*

stopnja < **stqp-þń-a*

noga < **nog-a* ‘noga’

noga v stopalu < **nog-a* vþ *stqp-a-dl-u* ← **nog-a* ‘noga’ + *vþ ‘v’ +
**stqp-a-dl-o* ‘stopalo’

podplat < **podþ-plat-þ* ← **podþ* ‘pod’ + **plat-þ* ‘cunja, krpa’

poplat < **po-plat-þ* ← **po* ‘po’ + **plat-þ* (morda po disimilaciji *t-p* > *p-p*;
Ramovš 1924: 214)

poplata < **po-plat-a* ← **po* ‘po’ + **plat-þ*

naplat < **na-plat-þ* ← **na* ‘na’ + **plat-þ*

oglav < **o-golv-v* ← **golv-a* ‘glava’

polž < **pþlž-b* ‘polž’ ← **pþlz-ti* ‘polzeti, plaziti se’

peta < **pþt-a* ‘peta’

rožje < **rožž-bj-e* ← **rozg-a* ‘rozga’

urbas ≤ **(burbos)-þ* ← srvnem. **vürvuož* ‘obujek’

capa < **(cap)-a* ← avstr. bav. nem. *Zappe(leder)* ‘mehko zrnčasto usnje, šagren’

šavflja < **(šavfl)-a* ← nem. *Schaufel* ‘lopata’

planta od noge < **(plant)-a otþ nog-e* ← furl. *plante* ‘podplat’ + **otþ* ‘od’ +
**nog-a* ‘noga’

3. Posebnosti kartiranja

Z rdečo izofono je označena osnovna stopnja razvoja leksema, ki sega še v praslovansko dobo, tj. *stopadlo* v T001, T002 in T004; mlajša različica *stopalo* v T065, T074–T076, T085, T087, T093, T097, T103, T104 in T128 je označena z modro izofono.

Kot enkratnice so kartirani leksemi *šavflja* v T023, *polž* v T057, *rožje* v T167 in *urbas* v T266 ter besedna zveza *planta od noge* v T060.

Kot enkratna besedna zveza *z noge* je kartiran odgovor *noga v stopalu* v T116, kot enkratna predložna zveza *z noge* pa odgovor *ta pod noge* v T059.

Kot enkratnice s *stop-* so kartirani leksemi *stop* v T023, *stopinja* v T077, *stopljaj* v T382 in *stopnja* v T403.

Kot enkratnici s *-plat-* sta kartirana leksema *naplati* v T003 in *poplata* v T035.

Kot opis je kartirana predložna zveza *pod noge* v T063, T085 in T413.

Z znakom za komentar je kartiran tretji odgovor v T012, da namreč beseda ni znana.

4. Uporabljena dodatna literatura

Duden 7; Smole 2006; Toporov 1961

5. Primerjaj

SLA: V056 ‘noga’ (1/149), V060 ‘meča’ (1/65); OLA: 1574; ALE: /; SDLA-SI: /; ALI: 234; ASLEF: 1326; HJA: /